LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO

2026-08-11 Nr. 429-277
Vilnius

Lietuvos bankas gavo prašymą išnagrinėti vartojimo ginčą, kurio šalys yra X. X. (toliau – pareiškėjas) ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas).

Sprendimo santrauka[1]

Ginčas kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką už sugedusį rekuperatorių (toliau šis gedimas – Įvykis). Pareiškėjas teigia, kad rekuperatorius laikytinas namų turtu, todėl jo gedimas turi būti atlyginamas pagal Būsto draudimo sutartį (toliau – Draudimo sutartis). Draudikas laikosi pozicijos, kad rekuperatorius yra pastato inžinerinių sistemų dalis, kuri pagal sudarytą Draudimo sutartį nebuvo apdrausta. Įvertinus šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, nustatyta, kad rekuperatorius pagal Draudimo sutarties sąlygas priskirtinas pastato inžinerinėms sistemoms, o pastatas pagal sudarytą Draudimo sutartį nebuvo apdraustas, todėl pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

N u s t a t y t a:

Esminės faktinės kilusio ginčo aplinkybės

Tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta Draudimo sutartis, kuria Taisyklių[2] pagrindu nuo 2026 m. birželio 1 d. iki 2027 m. gegužės 31 d. buvo apdraustas pareiškėjo namų turtas.

2026 m. birželio 7 d. pareiškėjas pranešė draudikui apie sugedusį Vallox „110 MV“ vėdinimo įrenginį (toliau – Vėdinimo įrenginys). Pareiškėjo pateiktame Defektiniame akte[3] nurodyta, kad nustatytas Vėdinimo įrenginio gedimas.

Įvertinęs pateiktus duomenis, draudikas nusprendė atsisakyti mokėti draudimo išmoką, nurodydamas, kad Vėdinimo įrenginys nėra apdraustas pagal Draudimo sutartį.

Pareiškėjui nesutikus su draudiko sprendimu ir pateikus pretenziją, draudikas savo sprendimo nepakeitė, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Ginčo reikalavimai

Įpareigoti draudiką pripažinti Įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl sugedusio Vėdinimo įrenginio patirtus nuostolius.

Ginčo šalių pateikti paaiškinimai

Pareiškėjas teigia, kad Vėdinimo įrenginys yra naudojamas namų ūkyje, todėl turėtų būti laikomas namų turtu. Pareiškėjas remiasi Europos Sąjungos energijos efektyvumo registre (EPREL) pateikiama informacija, kurioje vėdinimo įrenginiai (rekuperatoriai) registruojami kartu su buitine technika. Pareiškėjo vertinimu, draudikas nepagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Draudikas su pareiškėjo reikalavimu nesutinka. Draudiko teigimu, Vėdinimo įrenginys yra stacionari pastato vėdinimo sistemos dalis, todėl pagal Draudimo sutarties sąlygas laikytinas pastato inžinerine sistema. Kadangi pareiškėjas buvo apdraudęs tik namų turtą, tačiau ne pastatą, Vėdinimo įrenginys nepatenka į draudimo apsaugos apimtį.

---

[1] Santraukoje pateikiamas tik trumpas nagrinėto vartojimo ginčo apibendrinimas. Norint suprasti ir (ar) įvertinti sprendime aptariamas aplinkybes, sprendimo dėl šio ginčo esmės pagrindus ir motyvus, būtina tinkamai susipažinti su viso sprendimo turiniu.

[2] Būsto draudimo taisyklės SEB banko klientams (2025 m. sausio 7 d. redakcija, galioja nuo 2025 m. vasario 3 d.).

[3] 2026 m. birželio 18 d. UAB „Komforto sistemos“ sudarytas defektinis aktas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42[1] straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko priežiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Teisinis vertinimas

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti, ar Vėdinimo įrenginys pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas laikytinas apdraustu turtu.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.[4]

Draudžiamasis įvykis apibrėžiamas kaip draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką[5]. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką.[6] Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu, kai nėra nedraudžiamojo įvykio sąlygų (CK 6.987 straipsnis).[7]

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas pasirinko drausti namų turtą, tačiau nepasirinko pastato draudimo. Todėl nagrinėjant ginčą būtina nustatyti, ar Vėdinimo įrenginys priskirtinas namų turtui, ar laikytinas pastato elementu.

Taisyklių A dalies II skyriaus 3 punkte nustatyta, kad pastatams priskiriami sklype, kuriame pastatytas draudžiamas pastatas, esantys ir pagal paskirtį eksploatuojami inžineriniai tinklai ir pastato viduje bei išorėje esantys įrenginiai, kurių paskirtis ir pobūdis yra neatsiejami nuo pastato naudojimo. Byloje esantys duomenys patvirtina, kad sugedęs Vėdinimo įrenginys yra stacionarus mechaninės vėdinimo sistemos įrenginys, prijungtas prie pastato vėdinimo sistemos ortakių ir skirtas užtikrinti pastato vėdinimą. Todėl jis, remiantis Taisyklėmis, pagal savo paskirtį ir naudojimo būdą laikytinas pastato inžinerinės sistemos dalimi.

Pareiškėjo argumentas, kad Vėdinimo įrenginys Europos Sąjungos energijos efektyvumo registre registruojamas kartu su buitine technika, pats savaime nekeičia Draudimo sutartyje nustatyto turto teisinio klasifikavimo. Ginčo atveju draudimo apsaugos apimtis nustatoma pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas, kiek jos neprieštarauja galiojančiam teisiniam reguliavimui. Šiuo atveju nėra ginčo ar pagrindo teigti, kad Taisyklių A dalies II skyriaus 3 punkto

[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.
[5] Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 33 punktas.
[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.
[7] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

sąlyga prieštarautų teisės aktams[8].

Be to, remiantis viešai skelbiamais duomenimis, Europos gaminių energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo duomenų bazės (EPREL) paskirtis yra užtikrinti energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo reikalavimų taikymą rinkai pateikiamiems su energija susijusiems gaminiams, o ne nustatyti turto teisinį statusą[9]. Taigi, minėtas pareiškėjo argumentas tarp šalių kilusiam ginčui nėra teisiškai reikšmingas.

Atsižvelgiant į tai, kad sugadintas įrenginys pagal Draudimo sutarties sąlygas laikytinas pastato dalimi, o pastatas pagal sudarytą Draudimo sutartį nebuvo apdraustas, darytina išvada, kad Vėdinimo įrenginys nepateko į pagal Draudimo sutartį suteikiamos draudimo apsaugos apimtį.

Išvada

Nustačius, kad sugadintas Vėdinimo įrenginys pagal Draudimo sutarties sąlygas nepriskirtinas apdraustam namų turtui, draudikui nekyla pareiga mokėti draudimo išmokos, todėl pareiškėjo reikalavimas atmetamas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Teisėkūros skyriaus vadovė,
pavaduojantis departamento direktorių Kristina Sačilkienė

[8] Pastebėtina, kad panašus pastato dalių (įskaitant vėdinimo sistemos) traktavimas pateikiamas ir Lietuvos Respublikos statybos įstatyme. Pvz., Statybos įstatymo 2 straipsnio 52 punkte pateikiamas toks statinio inžinerinių sistemų apibrėžimas: „statinio naudojimo ir priežiūros tikslams, statinyje gyvenančių, dirbančių ar jį kitaip naudojančių žmonių poreikiams tenkinti skirtos sistemos: vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, elektros, elektroninių ryšių, gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį ir gesinimo, šiukšlių šalinimo, signalizacijos, liftų ir kitos sistemos kartu su jų reguliavimo, valdymo ir automatizavimo įranga.“

[9] Daugiau informacijos: https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/shopping/energy-labels/index_lt.htm ir kt.